

פקודת המועצות המקומיות

פרק א': כינון מועצה מקומית

1. שר הפנים (להלן – השר), רשאי על פי המלצת הממונה על המחוז (להלן – הממונה) להכריז בצו שכפר פלוני או קבוצת כפרים פלונית או אזור פלוני יתנהלו על ידי מועצה מקומית (להלן – צו כינון).

צו כינון

2. (א) בצו הכינון יפורשו או יוסדרו הרכב המועצה המקומית, תקופת כהונתה, תפ"י קידמה, סמכויותיה, חובותיה ואזור שיפוט.

תכנון של צו כינון

(ב) כלי לפגוע בכלליותה של הוראת סעיף קטן (א) יכול שיהיו בצו גם הוראות בדבר –

(1) מינויה או בחירתה של המועצה המקומית וכל העניינים הכרוכים בכך, לרבות שמיעת עררים, ערעורים ובקשות לענין זה לפני בתי משפט שפורשו או בדרך אחרת;

(2) הקמת ועדות של המועצה;

(3) מינויים או בחירתם של פקידי המועצה, השעייתם או פיטורם, סמכויותיהם וחובותיהם, ומתן קצבאות ומענקים להם;

(4) כל שאר עניינים הכרוכים בכל האמור לעיל, או הנראים דרושים כדי להטיל הוראותיה של פקודה זו (להלן – הפקודה) על אותה מועצה מקומית לכשתורכב.

3. (א) נתכוננה מועצה מקומית באזור הכולל שני כפרים או יותר או חלקים מהם, יכול, כלי לפגוע בהוראות הפקודה, שצו הכינון של המועצה יורה הוראות בעניינים אלה:

כינון ועדים מקומיים

(1) הקמת ועדים מקומיים בכפרים או בחלקים מהם, בכולם או במקצתם, הרכב הועדים, אזור שיפוטם, סמכויותיהם וחובותיהם, לרבות הסמכות להטיל על נכסים או אנשים שבאזור שיפוטם ארנונות, היטלים, אגרות ודמי השתתפות;

(2) אצילת תפקידים של המועצה המקומית לוועדים מקומיים בהגבלות או בתנאים או בלעדיהם;

(3) הטלת סכומים על הועדים המקומיים שישולמו למועצה המקומית במקום ארנונות, היטלים, אגרות ודמי השתתפות שהיא רשאית להטיל על נכסים או על אנשים שבאזורי שיפוטם של הועדים המקומיים;

(4) חלוקת הוצאות של המועצה המקומית בין הכפרים או חלקיהם אשר לטובתם הוצאו הוצאות אלה;

(5) גבייתם של סכומים והוצאות כאמור על ידי המועצה המקומית מאת הועדים המקומיים;

(6) תיאום השימוש בסמכויות ועד מקומי עם השימוש בסמכויות המועצה, הן בעניינים כספיים והן בעניינים אחרים.

(ב) ועד מקומי במילוי תפקידו כרשות מקומית יעמוד לבקורת מבקר המדינה; אולם הבקורת לא תופעל אלא אם ועדת הכספים של הכנסת או מבקר המדינה החליטו על כך ובמידה שהחליטו.

4. (א) השר רשאי, על פי המלצת הממונה, להכריז בצו כינון שתיכון מועצה מקומית ברובע פלוני של תחום עיריה השונה לפי אפיו וצרכיו משאר חלקי תחום העיריה.

כינון מועצה מקומית בחלק מתחום עיריה

- (ב) הצו לא יינתן אלא אם נתקבלה על כך הסכמת מועצת העיריה ויפורשו בו – בנוסף לפרטים הנדרשים בסעיף 2 – היחסים שבין המועצה המקומית לבין מועצת העיריה.
(ג) בכפוף להוראות הצו, לא ייגרע מסמכויות מועצת העיריה לגבי אותו רובע.

כינון מועצת
מקומית במקום
שהיתה עיריה

5. הכריז השר לפי סעיף 1 כי כפר פלוני או קבוצת כפרים פלונית או אזור פלוני יתנהלו על ידי מועצה מקומית, וערב תחילת האכרזה היתה קיימת באותו אזור, כולו או מקצתו, עיריה אחת, יחולו הוראות אלה:

(1) המועצה המקומית תהא חליפתה של העיריה, הן לזכויותיה והן לחובותיה ולהתחייבויותיה והן למעמדה בכל ענין אחר, ובין השאר – לענין ארנונות, אגרות, היטלים, דמי השתתפות ותשלומי חובה אחרים (להלן – תשלומי חובה) שהוטלו כדין על ידי העיריה וטרם נגבו;

(2) המועצה הראשונה תהיה מורכבת ממי שהיו ערב האכרזה חברי מועצת העיריה;

(3) חוקי העזר והתקנות האחרות, לוח השומה, התקציב, הרשימות, ההיתרים והמסמכים האחרים שהותקנו או ניתנו כדין על ידי העיריה או רשות מרשויותיה, יעמדו בתקפם, בשינויים המחוייבים לפי הענין, עד שיפקעו או ישונו על פי האמור בהם או על פי כל חיקוק או עד שהמועצה המקומית או רשות מרשויותיה יבטלו או ישנום מכוח כל חיקוק;

(4) כל הליך שהיה תלוי ועומד ערב תחילת האכרזה לפני העיריה או רשות מרשויותיה, או לפני בית דין שהוקם על ידי העיריה, או שאזור שיפוטו נקבע באופן הכולל את תחום העיריה, יוסיפו לדון בו ויכריעו בו כאילו המשיכה העיריה בקיומה;

(5) מי שערכ תחילת האכרזה היה רשאי להגיש תוך זמן קצוב ערר או ערעור לפני העריר או רשות מרשויותיה, או לפני בית דין כאמור בפסקה (4), או לבקש מהם סעד כיוצא באלה, רשאי לעשות כן לפני אותם המוסדות והם ידונו ויכריעו בהם כאילו המשיכה העיריה בקיומה;

(6) רשאי השר לתת הוראות בכל ענין אחר הנוגע לשינויים הנובעים מכינון המועצה המקומית ורשויותיה במקום העיריה ורשויותיה וכן הוראות משלימות כדי להבטיח את ביצוען של הוראות סעיף זה, והוראות אלה יעמדו בתקפן עד שיבטלו או ישונו על ידי המועצה המקומית מכוח סמכות באותו ענין לפי כל חיקוק.

כינון מועצת
מקומית במקום
שהיו מספר
רשויות מקומיות

6. הכריז השר לפי סעיף 1 כי כפר פלוני או קבוצת כפרים פלונית או אזור פלוני יתנהלו על ידי מועצה מקומית, וערב תחילת האכרזה היו קיימות באותו אזור, כולו או מקצתו, יותר מרשות מקומית אחת, בין עיריה ובין מועצה מקומית (להלן – רשויות קודמות) – יחולו הוראות אלה:

(1) לוח השומה של כל אחת מהרשויות הקודמות שנערך כדין, וכן הרשימות, ההיתרים ומסמכים אחרים כיוצא באלה, שניתנו כדין על ידי רשות קודמת או רשות מרשויותיה, יעמדו בתקפם עד שיפקעו או ישונו על פי האמור בהם או על פי כל חיקוק, או עד שהמועצה המקומית או רשות מרשויותיה יבטלו או ישנום מכוח כל חיקוק;

(2) השר רשאי ליתן ההוראות הדרושות, לדעתו, כדי להבטיח את רציפותו של השלטון המקומי באותו אזור, ובין השאר –

(א) לקיים ולתאם, במידה שיקבע בהוראות, את תקפם של חוקי העזר, התקנות והתקציב של כל אחת מהרשויות הקודמות שהותקנו או אושרו כדין;

(ב) לקבוע את הרשות אשר תדון בהמשך ההליכים שהיו תלויים ועומדים, ערב תחילת האכרזה, לפני רשות קודמת או רשות מרשויותיה או לפני בית דין שהוקם על ידי רשות קודמת או שאזור שיפוטו נקבע באופן הכולל את תחום הרשות הקודמת, וכן לקבוע דרך הגשתם וקבלתם של עררים, ערעורים או כיוצא באלה שאדם היה רשאי להגישם ערב תחילת האכרזה לרשות של רשות קודמת ולהאריך את המועדים להגשתם;

(ג) להכריז על המועצה המקומית כחליפתה של רשות קודמת, הן לזכויותיה והן לחובותיה ולהתחייבויותיה וכן למעמדה לכל ענין אחר, ובין השאר לענין תשלומי חובה שהוטלו כדין על ידי רשות קודמת וטרם נגבו, הכל במידה שיקבע השר בהוראה;

והוראות אלה יעמדו בתקפן עד שיבוטלו או ישונו על ידי המועצה המקומית מכוח סמכותה באותו ענין לפי כל חיקוק.

7. הוראות סעיף 6 יחולו, בשינויים המחוייבים לפי הענין, על הרחבת תחומה של מועצה מקומית על ידי צירוף אזור שהיה, כולו או מקצתו, כלול ערב האכרזה בתחום עיריה או מועצה מקומית.

הרחבת תחומה של מועצה מקומית

8. (א) נקבע בצו לפי סעיף 1 או על פיו, כי הבחירות למועצה המקומית, לועדים המקומיים כאמור בסעיף 3 (א) (להלן – ועדים מקומיים), או לועדה של מועצה מקומית, יתנהלו לפי פנקס בחרים, וכי תהיה זכות ערר, בדבר רישום או אי-רישום בפנקס הבחרים לפני ועדת בחירות, בין שועדת הבחירות חייבת לדון בעצמה בערר ובין שהיא רשאית להעבירו לדיון לועדת משנה, יהיה ערעור על החלטת ועדת הבחירות או ועדת המשנה לפני בית המשפט המחוזי והוא ידון בו בהרכב של שופט אחד או יותר כפי שיקבע נשיא בית המשפט, הכל בתנאים ובדרך שנקבעו בתוספת הראשונה לפקודה.

בחירות לפי פנקס בחרים

(ב) פסק-דין של בית המשפט המחוזי בערעור לפי סעיף זה – אין אחריו ולא כלום.

9. החלטתו של בית המשפט המחוזי בדבר תקפן או ביטולן של תוצאות הבחירות למועצה מקומית, לועד מקומי או לועדה של מועצה מקומית, כולן או מקצתן – אין אחריה ולא כלום.

ערעור על תוצאות הבחירות

פרק ב': מעמדה של מועצה מקומית ופמכויותיה

סימן א': הוראות כלליות

10. מועצה מקומית תהא אישיות משפטית, ובכפוף להוראות צו הכינון, תהא רשאית לעשות חוזים, לרכוש ולהחזיק מקרקעין או כל זכות בהם, לחבוע ולהיתבע בשמה היא.

מועצה מקומית היא תאגיד

11. מועצה מקומית לא תהא רשאית למכור מקרקעין הרשומים על שמה או כל זכות בהם, למשכנם, להשכירם, להחליפם או להוציאם מרשותה בדרך אחרת או לעסוק בהם באופן אחר, אלא באישורו של הממונה.

סיג להעברת מקרקעין

12. לענין סעיפים 10 ו-11, דין ועד מקומי כדין מועצה מקומית; אולם העסקאות של ועד מקומי הנמנות עם המפורטות בסעיף 11, טעונות אישור המועצה המקומית, והחלטת המועצה המקומית בדבר מתן האישור תהא טעונה אישור כאילו היתה העסקה בנכסיה של המועצה המקומית.

דין ועד מקומי

13. מועצה מקומית לא תהא רשאית, אלא באישורו של הממונה ובכפוף להוראות ולתנאים שבצו הכינון או שהוטלו על ידי הממונה —

- (1) ללוות כסף מכל אדם למטרה שתאושר על ידי הממונה, ולמשכן או לשעבד למלווה כל נכס או הכנסה של המועצה כדי להבטיח תשלום הקרן והריבית של ההלוואה;
- (2) ללוות זמנית כל סכום שהוא מהבנק שבו מקיימת המועצה המקומית את החשבון שלה.

סימן ב': תשלומי חובה

14. בכפוף להוראות צו הכינון, תהא למועצה מקומית סמכות להטיל באישור הממונה תשלומי חובה אלה:

- (1) ארנונות, לרבות ארנונות כינון, על נכסים הנמצאים בכפר או בקבוצת הכפרים או באזור או ברובע, שישולמו על ידי בעליהם או מחזיקיהם; ארנונות כינון לפי פסקה זו מותר להטילה בנוסף על כל ארנונות כינון המוטלת לפי סעיף 12 של פקודת הכינון¹;
- (2) אגרות בעד רשיונות או כל דבר אחר, וכן היטלים שעיריות מורשות אותה שעה להטילם או שמועצה מקומית רשאית להטילם לפי כל חיקוק;
- (3) אגרות בעד הספקת שירותים על ידי המועצה המקומית, שישלמו הנהנים מאותם שירותים;
- (4) דמי השתתפות מצד תושבי הכפר או קבוצת הכפרים או האזור או הרובע למטרות כינון או למטרות אחרות, אלא שהממונה רשאי לפטור מתשלום דמי השתתפות כאמור בני-אדם או סוגים של בני-אדם שלפי דעתו אין ההשתתפות מיועדת להנאתם או להנאת ילדיהם;
- (5) ארנונות גולגולת שתוטל על תושבי הכפר או קבוצת הכפרים או האזור או הרובע.

15. בלי לפגוע בהוראות סעיף 2 יכול שצו הכינון יכלול הוראות בדבר —

- (1) שומת תשלומי החובה וכל הענינים הכרוכים בשומה;
- (2) הטלת תשלומי החובה לפי אחוזים שונים או לפי דרגות שונות על נכסים או בני-אדם מסוגים שונים או על חלקים מיוחדים של תחום המועצה המקומית;
- (3) אופן גביית תשלומי החובה ומתן פטור מהם, וכן ויתורים, הנחות ומחיקות;
- (4) שמיעת ערעורים בענין תשלומי חובה בבתי משפט שפורשו או באופן אחר.

16. (א) נקבע בצו הכינון או על פיו, כי השומה של תשלומי חובה תיעשה בעריכת לוח שומה על ידי ועדת שומה, וכי תהיה זכות ערר לפני ועדת עררים על החלטות ועדת שומה — יהיה ערעור על החלטת ועדת העררים לפני בית המשפט המחוזי והוא ידון בו כשופט יחיד, הכל בתנאים ובדרך שנקבעו בתוספת השניה.

(ב) פסק-דין של בית המשפט המחוזי בערעור לפי סעיף זה — אין אחריו ולא כלום.

17. מועצה מקומית רשאית, באישורו של השר, להגדיל תוך כל שנת כספים כל ארנונה שהטילה באותה שנה ולקבוע את האופן והמועדים שבהם תשולם הארנונה המוגדלת; ואולם

¹ חוקי איי כרך א', פרק ג'.